

УДК 82.0:001.8(045)

DOI <https://doi.org/10.32447/2663-340X-2026-19.5>

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ПОСТІРОНІЇ У ФІЛОСОФСЬКО-ЕСТЕТИЧНИХ КООРДИНАТАХ МЕТАМОДЕРНІСТСЬКОГО ТЕКСТУ

Дунсва Олена Ігорівна

аспірант кафедри світової літератури

Львівського національного університету імені Івана Франка

вул. Університетська, 1, Львів, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-8796-1570>

Статтю присвячено дослідженню феномену постіронії як ключового елемента авторського стилю письма в метамодерністському художньому тексті. Актуальність теми зумовлена трансформацією естетичних та прагматичних стратегій у творах метамодерністської літератури, де постіронія постає як один з ключових елементів авторської поетики, аналіз якої потребує комплексного методологічного підходу. У статті акцентовано, що авторська постіронія зумовлена «коливанням» між іронічною дистанцією та щирими рефлексіями, а тому стає культурним маркером метамодернізму і набуває статусу визначальної категорії сучасної епохи. Простежено, що постіронія виходить далеко за межі художнього світу твору, охоплюючи різні сфери суспільно-гуманітарного знання, стаючи суспільним транскультурним явищем. Окреслено місце постіронії у сучасній системі цінностей як своєрідного способу комунікації, коли всі учасники метамодерністського середовища висловлюються щиро та здатні знайти спільну мову. Схарактеризовано концепцію «структури почуття» та ідеї Нової Щирості, які забезпечують емоційну проникність художнього тексту, збагачуючи читачький досвід. У роботі визначено основні методологічні підходи до вивчення постіронії в межах метамодерністського художнього тексту: постструктуралістський, що забезпечує інтерпретацію постіронічного художнього тексту завдяки читачькій компетенції з урахуванням множинності текстових смислів; наратологічний, що дає можливість визначити поліфонічність нараторів як ключову наративну ознаку художнього тексту та простежити нелінійні ризоматичні зв'язки між персонажами, прагматичний, що дозволяє проаналізувати постіронічно марковану репліку одночасно у щирих, іронічних, серйозних та глузливих тональностях; трансдисциплінарний, що передбачає аналіз постіронії в інтеграції філософських, літературознавчих, лінгвістичних та інших релевантних методів з метою комплексного її осмислення як філософсько-естетичного феномену. Наукова розвідка демонструє, що окреслені методологічні підходи забезпечують багатошаровий аналіз постіронії у метамодерністському художньому тексті як його стильової домінанти. З'ясовано, що лише методологічні підходи у сукупності своїх аналітичних ракурсів та інтерпретативного ресурсу уможливають різностороннє дослідження текстових та позатекстових механізмів творення авторської постіронії у проаналізованих художніх текстах.

Ключові слова: метамодернізм, постіронія, постструктуралістський підхід, наратологічний підхід, прагматичний підхід, трансдисциплінарний підхід.

Постановка проблеми в загальному вигляді та обґрунтування її актуальності. Постіронія – багаторівневий культурно-естетичний феномен – постає як закономірна трансформація постмодерністської іронії та як провідна наративна стратегія художніх творів метамодернізму. У сучасному літературному процесі постіронія поєднує іронічно-сатиричні засоби з елементами відкритості, емоційної автентичності та авторської чесності. Філософсько-естетичні погляди на епістемологічну сутність постіронії, виходять далеко за межі текстового простору окремо взятого художнього твору і знаходять своє відображення у середовищі сучасних суспільно-культурних ціннісних орієнтирів, а тому потребують комплексного філологічного інстру-

ментарію для її виявлення у метамодерністському художньому тексті.

Актуальність роботи зумовлена потребою формулювання чітко окресленого методологічного підґрунтя вивчення постіронії як стильової домінанти сучасної англійської художньої прози, позаяк постіронія формується на перетині естетичних, філософських, культурних та поетологічних трансформацій початку ХХІ століття. За таких умов постіронія не зводиться ані до модифікованої форми постмодерної іронії, ані до простого повернення до щирості, натомість функціонує як складний спосіб художнього осмислення дійсності в межах метамодерністської парадигми. Тому комплексний аналіз постіронії у художньому

тексті вимагає поєднання кількох теоретичних підходів, здатних урахувати амбівалентність постіронічного висловлювання, коливання між іронічною дистанцією та емоційною залученістю, а також специфіку взаємодії автора, тексту і читача.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зростання наукового інтересу до феномену метамодернізму як нової культурно-естетичної парадигми та актуальної культурної практики перебуває у фокусі дослідження передусім ключових зарубіжних теоретиків метамодернізму (Р. ван ден Аккер і Т. Вермеулен, Л. Тернер, Ю. Тауфік), а також українських учених (О. Бандровська, Л. Мацевко-Бекерська, О. Оніщенко, І. Петрова), чий наукові розвідки спрямовані на уточнення понятійного апарату метамодернізму, окреслення його культурно-історичних меж, визначення ключових естетичних характеристик як однієї з провідних тенденцій розвитку сучасної гуманітарної думки. До феномену ж постіронії як до ключового елемента метамодерністської культурної логіки у своїх працях звертаються такі дослідники: К. М. Ліл, Л. Гофман, Й. М. Хедінгер, М. Коллінз, О. Бабелюк та ін., констатуючи, що, на відміну від постмодерністської іронії, постіронія поєднує іронічно-сатиричні засоби з елементами відкритості, емоційної автентичності та авторської чесності, ефективно інтегрує іронічне дистанціювання зі щирим авторським самовиявом і формує нову модель взаємодії між автором, текстом та читачем. Зокрема, О. Бабелюк здійснює аналіз мовностилістичних засобів формування постіронії в дискурсі істеричного реалізму (Babelyuk, 2022).

Формулювання мети і завдань статті. Метою статті є виявлення актуальних методологічних підходів до вивчення постіронії як стильової домінанти в межах метамодерністського художнього тексту. Досягненню поставленої мети передують розв'язання низки завдань: 1. Визначити специфіку метамодерністського художнього тексту як середовища творення постіронії. 2. Окреслити теоретичні засади розуміння постіронії в контексті метамодернізму. 3. Проаналізувати основні методологічні підходи до вивчення постіронії у метамодерністському художньому тексті.

Виклад основного матеріалу дослідження. Постіронія виникає як реакція на надмірне поширення постмодерної іронії, що знецінила щирі переживання та породила недовіру до художніх смислів. Як зазначає автор метамодерністського маніфесту Л. Тернер, «так само, як наука прагне поетичної витонченості, мит-

ці можуть ставити перед собою пошук істини. Уся інформація є підґрунтям для знання – чи то емпірична, чи афористична – незалежно від її істиннісної цінності» (Terner, 2011). Л. Тернер підкреслює мінливість природи метамодернізму як методології у пошуку істини, здатної однак збалансовано поєднувати щирість та іронію; навіть втрата ціннісних орієнтирів стимулює до активного пошуку нових: «метамодернізм слід визначати як мінливий стан між і поза іронією та щирістю, наївністю й обізнаністю, релятивізмом та істиною, оптимізмом і сумнівом – у прагненні множинності розрізнених і невловимих горизонтів. Ми повинні рухатися вперед і осцилювати!» (Terner, 2011). Підхоплюючи ідею Т. Вермеюлена і Р. ван ден Аккера про метамодерністську стратегію «коливання» між «обидва і жоден» (Van den Akker, Vermeulen T., 2017), О. Бандровська зауважує: «Одним із важливих акцентів обґрунтування метамодернізму є його розташування між двома філософсько-естетичними системами – модернізму і постмодернізму...» (Бандровська, 2021, с. 152). Таке «коливання» стає запорукою безперервного руху та гнучкості метамодерністських концепцій у контексті глобального культурного і технологічного поступу в усіх його ціннісних та етичних проявах.

Таким чином, хронологічно перебуваючи у безперервній прогресії, метамодернізм не відмовляється від постмодерністської методології, а трансформує її у «ритмі» власних культурних тенденцій: «Метамодернізм синтезує найкращі риси модернізму та постмодернізму. Попри очевидний занепад постмодернізму й модернізму, їхні стратегії та ідеологічна критика продовжують існувати в метамодернізмі, який прагне їх поляризувати й зрештою перевершити» (Tawfiq, 2012, p. 41). При цьому успадкований від постмодернізму методологічний інструментарій метамодернізму, який використовує засоби як модернізму, так і постмодернізму, оперує поняттями, принципами та категоріями постмодернізму, такими як інтертекстуальність, фрагментарність, гібридизація жанрів, деконструкція великих наративів, поліфонія та іронічна саморефлексія, – однак керується ними по-своєму. Алюзії не заграють із читачем, а створюють додаткові змісти та переосмислюють традицію; кордони жанрів руйнуються з метою пошуку нової форми опису досвіду, а у скепсисі «великих історій» метамодернізм шукає приховані смисли та емпатію.

Глобальні трансформаційні зміни відбуваються і у площині постіронії як пережитку постмодерністського підходу (нівелювати смис-

ли), позаяк у метамодернізмі постіронія постає інструментом відображення дійсності без руйнування змісту – йдеться про трансформацію у постіронію ширих рефлексій, емоційних одкровенень та етичних дилем.

Таким чином, метамодернізм не заперечує постмодерністської методології дослідження світу, а переосмислює її інструменти заради створення нових смислів, беручи до уваги крихкість, суперечливість та багатозначність сучасності. Вписуючи нову метамодерністську парадигму у дискурс, як у глобально-цивілізаційний, так і індивідуально-чуттєвий, Ю. Тауфік зазначає: «Метамодернізм прагне подолати постмодерністську дистанційованість, щоб відновити відчуття цілісності, яке уможливило позитивні зміни як на локальному, так і на глобальному рівнях» (Tawfiq, 2012, p. 37)

Упорядкувати хаос постмодерністської відсутності смислів і тотальної зневіри пропонує Р. Вільямс, визначивши поняття «структура почуття», («structure of feeling»), яке описує емпіричний, емоційно-культурний досвід покоління чи соціальної групи (Williams, 2001). За твердженням Ю. Тауфіка, саме «structure of feeling» є запорукою узгодженого коливання сучасних літературних практик із постмодерністськими традиціями: «для теоретиків метамодернізму сучасна структура почуття викликає безперервну осциляцію між модерністськими стратегіями та постмодерністськими тактиками, а також низку практик і чуттєвих настанов, які зрештою виходять за межі цих зношених категорій» (Tawfiq, 2012, p. 39). «Структура почуття» стає своєрідною колективною чуттєвою практикою: вона фіксує будь-якого персонажа як представника певної епохи та художнього світу автора, скорочуючи часово-просторову та культурну дистанцію. Ось чому відчуття розчарування та іронії у постмодернізмі має відповідну емоційну проникність саме у певному культурному зрізі, випереджаючи теоретичні розвідки.

Емоційний відгук як потреба пошуку нової культурної парадигми у післяпостмодерному суспільстві є релевантною рефлексією, яка згодом стає поштовхом до заповнення теоретичних прогалів нової методології метамодернізму. Аналогічно до того, як «структура почуття» чуттєво збагачує загальні наративи метамодернізму, освоюючи чуттєвість та емоційність, через постіронію метамодернізму знаходимо спільні точки дотику із чесними та відвертими рефлексіями Нової Щирості.

Ідеологічна сутність Нової Щирості полягає у вразливості та емоційності, а усвідомлення складності сучасного світу не спрощує

її, адже пошук істини полягає у саморефлексивній природі пізнання. Варто наголосити, що співіснування ідей Нової Щирості та постіронії не є конфліктом. Більше того, це взаємне підсилення, яке дозволяє говорити про серйозні речі без пафосу та наївності. Таке коливання між постіронією та щирістю створює необхідну для метамодернізму динамічну осциляцію, що робить художній твір одночасно глибоким і усвідомленим, де щирість не скасовує іронії, а іронія, у свою чергу, не знецінює щирості.

Постструктуралістський підхід вважаємо цілком ефективним для дослідження постіронії як стильової доміанти англomовного художнього прозового тексту, позаяк у метамодернізмі він не втрачає своєї актуальності, позаяк саме постструктуралістські ідеї Ж. Дерріди, Ю. Крістевої, Ж. Ліотара, М. Фуко, Л. Розенблатта про нестабільність смислів та множинність інтерпретацій у філософських і гуманітарних дослідженнях 1970–1980-х роках лягли в основу метамодерністських літературознавчих розвідок, збагативши постмодерністську поетику художнього тексту поняттями інтертекстуальності, невизначеності, амбівалентності, читацької компетенції, множинністю текстових смислів та неоднозначністю їхнього тлумачення (Сподарик, 2013). Такий підхід дозволяє інтерпретувати постіронію як реакцію на виснаження іронічних стратегій постмодернізму та пошук нової форми автентичності. За таких умов постіронія постає не як чітка естетична категорія, а як точка перетину множинних читацьких інтерпретацій – іронічних та ширих, критичних та емоційних. Амбівалентність постіронічного художнього тексту не нівелює власної щирості, а застосовує закладені у власну постіронічну природу непомітні механізми авторської присутності у текстовому просторі, апелюючи до читацької інтерпретативності, до чуттєвого досвіду читача, його емоційної залученості та активної взаємодії з текстом.

Наратологічний підхід до вивчення постіронії дозволяє простежити наративні параметри художнього твору, характер взаємодії між персонажами, позицію автора щодо власних героїв, часопросторові фокуси в координатах авторської оповідної стратегії. До наратологічного аспекту художнього тексту різних жанрів зверталися О. Ткачук, Д. Герман, М. Ян, І. Бехта, Л. Мацевко-Бекерська, О. Бабелюк, Е. Портер, Т. Тодоров, С. Четмен, Дж. Принс, М. Флудернік. О. Бабелюк у наратологічних студіях звертається до поняття наративної поліфонії,

визначаючи її як “складне переплетення різних голосів (автора, наратора, персонажів)” (Бабелюк, 2024, с. 114). І. Бехта розглядає лінгвальні маркери та порушення традиційних правил авторського наративу в сучасних художніх текстах мультимодальної культури (Бехта, 2025). Л. Мацевко-Бекерська зосереджує увагу на поняттях «атмосфера» та «занурення» як базових складниках авторської наративної стратегії в дискурсі метамодернізму (Л. Мацевко-Бекерська, 2024).

Універсальність наративного аналізу дозволяє звзяти об’єкт дослідження до аналізу нарративних авторських стратегій як способу творення постіронії, адже, як зазначає М. Ян, «нарративний аналіз існує у різних методологічних варіантах, які відрізняються за ступенем їх формалізації» (Jahn, 2017, р. 172). Постіронічний нарратив функціонує через когнітивну обмеженість та особистісну ізольованість персонажів, їх високу рефлексивність та морально-емоційну нестабільність. У межах наратологічного підходу видається можливим простежити ці особливості крізь призму міжособистісних зв’язків персонажів. Зважаючи на це, природу таких нелінійних, рваних зв’язків у контексті нашого дослідження визначемо як ризоматичну, а сам нарратив – як поліфонічний.

Окрім того, залучення наратологічного підходу передбачає фокус на кожному окремому персонажі, а також на загальній картині взаємозв’язків персонажів та внутрішньотекстовій комунікації. Застосування наративного аналізу сприяє виявленню нарративних механізмів (нелінійність, фрагментарність, флешбеки, тон оповіді та ін.) через демонстрацію постіронічними персонажами спектру внутрішніх суперечностей: ширості, самоіронії, самокритичності, відчаю, безпорадності, вразливості та відстороненості.

Інший актуальний для нашого дослідження підхід – *прагматичний*, у рамках якого розглядаємо художній текст як комунікативний акт з читачем, характер смислотворення тексту під кутом зору цього підходу формується через авторські інтенції, читацьку рецепцію та позатекстові реалії.

До прагматики як літературознавчого підходу зверталися М. Блейкмор, П. Грайс, З. Вендлер. Д. Спербер і Д. Вілсон. Д. Спербер і Д. Вілсон у праці «Relevance: Communication and Cognition» (Sperber, Wilson, 1999) запропонували теорію релевантності комунікації, яка пояснює принципи інтерпретації висловлювань у когнітивно-прагматичному контексті, що суттєво вплинуло й на підхід до вивчення характеру взаємодії між

текстом і читачем. Акцентуючи увагу дослідників на функціональному та комунікативному вимірах мови, прагматика дозволяє осмислювати художній текст як складну систему мовленнєвих актів, імплікатур та комунікативних стратегій, спрямованих на формування особливих моделей читацької інтерпретації.

У контексті цього підходу видається можливим проаналізувати мовленнєвий акт постіронічно маркованої репліки, а саме: мету висловленого, наміри мовця, додаткові приховані змісти – все, що створює постіронічний ефект. Застосування цього підходу ґрунтується на наявності розмитих кордонів між буквальним та переносним значенням, серйозним і грайливим тоном, щирістю та іронічністю. Прагматичний підхід уможливує виявлення мовленнєвих стратегій, наприклад, свідому двозначність, контекст висловлювання чи нетипові мовленнєві акти, які створюють ситуацію комунікативної невизначеності та є визначальними у творенні постіронії. Прагматичний аналіз дає можливість з’ясувати ступені ширості та іронічності мовця. Застосування прагматичного підходу дозволяє також простежити комунікативні стратегії, які створюють постіронічне коливання, динаміку між серйозністю, щирістю та гумором. Таким чином, прагматичний підхід вважаємо особливо ефективним для аналізу постіронічно-маркованих реплік персонажів, їх комунікативної тактики, як у внутрішніх, так і у зовнішніх рефлексіях.

Важливу ознаку сучасних літературознавчих студій окреслює Г. Бертенс, наголошуючи, що теорія літератури розгалузилася в усіх можливих напрямках таким чином, що часом її складно відрізнити від деяких форм сучасної філософії. Така динаміка сучасних літературних розвідок має два наслідки: перший – література, у класичному її розумінні, не посідає центральне місце у літературній теорії; другий полягає у тому, що теорія літератури настільки успішно проникла в такі галузі, як кінознавство, філософія, антропологія, теологія, історія мистецтва, культурологія та інші гуманітарні дисципліни, які раніше були повністю самостійними (Bertens, 2014). Зважаючи на це, вважаємо *трансдисциплінарний підхід* також актуальним. Як зазначає І. Бехта, «Міждисциплінарний синкретизм і методологічний плюралізм уявляються не тільки неминучими, але й необхідними при аналізі художньої динаміки літератури постмодерну. «Текст» розглядають як феноменологічну та аналітичну категорію, що постулює звернення до суспільної функції мови як вихідного когнітивно-дискурсного

пункту» (Бехта, 2004, с. 2). З огляду на це, аналіз складних літературних явищ, серед яких і постіронія, вимагає багатовекторного підходу. Відтак, на сучасному етапі становлення метамодерністської естетики амбівалентна природа постіронії у поєднанні широкого й іронічного зумовлює необхідність застосування й *трансдисциплінарного* підходу у виборі ключових методів її дослідження.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Постіронія в метамодерному контексті постає не просто естетичною категорією, а комплексною інтелектуально-культурною стратегією, що відображає переосмислення гуманітарної парадигми початку XXI століття. Вона виникає як відповідь на виснаження постмодерністської іронії, релятивізму та деконструктивізму, які вже не забезпечують інструментарію для пояснення нових соціальних, культурних і політичних реалій. Постіронія, на відміну від постмодерної іронії, не руйнує сенс, а прагне його відновити через балансування між дистанцією та емоційною залученістю, між критичним поглядом і щирістю, між іронічною підозрою та конструктивною відкритістю.

Ключовим теоретичним підґрунтям такого осмислення є концепт «структури почуття», який дозволяє зафіксувати чуттєво-емоційний досвід персонажа/епохи/автора на доконцептуальному рівні та пояснити механізми формуван-

ня постіронічних наративів у межах метамодерністської парадигми. Саме «структура почуття» забезпечує зв'язок між текстом, персонажем і читачем, скорочуючи часово-культурну дистанцію та актуалізуючи емоційну проникність художнього висловлювання. У поєднанні з ідеями Нової Щирості постіронія набуває *додаткового аксіологічного виміру*, оскільки щирість у такому випадку не заперечує іронію, а співіснує з нею у динамічній рівновазі.

Із огляду на зазначене вище, такі підходи, як *постструктуралістський, наратологічний, прагматичний та трансдисциплінарний*, вважаємо основними методологічними підходами вивчення постіронії у рамках метамодерністського художнього тексту, позаяк саме вони дозволяють виявити композиційні чинники творення постіронії, дослідити особливості побудови сюжету, характер зв'язків між персонажами, їх конфлікти, специфіку рефлексій, символи та інтертекстуальність. У контексті дослідження постіронії метамодерністського прозового тексту ці підходи функціонують як взаємодоповнювальні методологічні інструменти, що дозволяють комплексно проаналізувати постіронію як стильову домінуючу метамодерністського художнього тексту, адже їх поєднання забезпечує багатошаровий аналіз постіронії як культурного явища та сприяє різносторонньому дослідженню текстових та позатекстових механізмів її творення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабелюк О. А. Графічна мовна гра як вияв поліфонії наративів: прагмастилістичний ракурс. *Вісник науки та освіти* № 8(26). Серія «Філологія», 2024. С. 112–125. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-8\(26\)-112-125](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-8(26)-112-125)
2. Бандровська О. Т. Реальність як вигадка? Поняття «метамодернізм» і «метамодерн» в сучасному культурологічному і літературознавчому дискурсі. *Іноземна філологія*. 2021. № 134. С. 152–164. DOI: <https://doi.org/10.30970/fpl.2021.134.3519>
3. Бехта І. А. Дискурс наратора в англомовній прозі. Київ: Грамота, 2004. 304 с.
4. Бехта І. А. Лінгвальні показники текстотипів у смислотворенні та структуризації детективного тексту *The Twist of a Knife* Антоні Горовіца. *Науковий журнал Львівського державного університету безпеки життєдіяльності «Львівський філологічний часопис»*. № 18, 2025. С. 21-31. DOI <https://doi.org/10.32447/2663-340X-2025-18.3>
5. Мацевко-Бекерська Л. В. Художній наратив Марка Леві: стратегії «занурення» в «атмосферу». *Науковий журнал Львівського державного університету безпеки життєдіяльності «Львівський філологічний часопис»*. No 15, 2024. С. 83–92. DOI <https://doi.org/10.32447/2663-340X-2024-15.11>
6. Сподарик О. В. Вплив теорії деконструкції на постмодерний художній текст. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Сер.: Філологічна. 2013. Вип. 36. С. 229–232.
7. Babelyuk O. Postirony in hysterical realism discourse *Monograph PC Technology center. Language. Culture. Discourse*. Edited by Roman Vasko. P. 133–147.
8. Bertens H. *Literary Theory: The Basics*. 3rd ed. London: Routledge, 2014. 264 p.
9. Jahn M. *Narratology: A Guide to the Theory of Narrative*. Cologne: English Department, University of Cologne, 2017. URL: <http://www.uni-koeln.de/~ame02/pppn.htm>. (дата звернення: 05.03.2026).
10. Sperber D., Wilson D. *Relevance: Communication and Cognition*. 2nd ed. Chichester: Wiley-Blackwell, 1996. 338 p.
11. Tawfiq Y. *Modernism, Postmodernism, and Metamodernism: A Critique*. *International Journal of Language and Literature*. 2017. Vol. 5, No. 1. P. 33–43.

12. Turner L. *Metamodernist Manifesto*. 2011. URL: <http://www.metamodernism.org/> (дата звернення: 04.04.2026).
13. Van den Akker R., Vermeulen T. *Periodising the 2000s, or, the Emergence of Metamodernism*. *Metamodernism: Historicity, Affect, and Depth after Postmodernism* / ed. R. van den Akker, A. Gibbons, T. Vermeulen. London: Rowman & Littlefield, 2017. P. 1–19.
14. Williams R. *The Long Revolution*. Peterborough: Broadview Press, 2001. 399 p.

REFERENCES

1. Babelyuk, O. A. (2024). Hrafična movna hra yak vyjav polifonii naratoriv: prahmastylistychnyi rakurs [Graphic language game as a manifestation of the narrators' polyphony: a pragmatylistic perspective]. *Visnyk Nauky ta Osvity. Seriya "Filolohiia"*, 8(26), 112–125. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-8\(26\)-112-125](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-8(26)-112-125) [in Ukrainian].
2. Bandrovskya, O. T. (2021). Realnist yak vyhadka? Poniattia "metamodernizm" i "metamodern" v suchasnomu kultur-olohichnomu i literaturoznavchomu dyskursi [Reality as fiction? Concepts of "metamodernism" and "metamodern" in modern cultural and literary discourse]. *Inozemna Filolohiia*, (134), 152–164. <https://doi.org/10.30970/fpl.2021.134.3519> [in Ukrainian].
3. Bekhta, I. A. (2004). *Dyskurs naratora v anhlo-movnij prozi* [Narrator's discourse in English prose]. Hramota. [in Ukrainian].
4. Bekhta, I. A. (2025). Linhvalni pokazhchyky tekstotypiv u smyslotvorenni ta strukturatsii detektyvnoho tekstu *The Twist of a Knife* Antoni Horovitsa [Lingual markers of text types in the meaning-making and structuring of Anthony Horowitz's detective text *The Twist of a Knife*]. *Lvivskiy Filolohichnyy Chasopys*, (18), 21–31. <https://doi.org/10.32447/2663-340X-2025-18.3> [in Ukrainian].
5. Matsevko-Bekerska, L. V. (2024). Khudozhnii naratyv Marka Levi: stratehii "zanurennia" v "atmosfera" [Artistic narrative of Marc Levy: strategies of "immersion" into the "atmosphere"]. *Lvivskiy Filolohichnyy Chasopys*, (15), 83–92. <https://doi.org/10.32447/2663-340X-2024-15.11> [in Ukrainian].
6. Spodaryk, O. V. (2013). *Vplyv teorii dekonstruktsii na postmoderniy khudozhnii tekst* [The influence of the theory of deconstruction on the postmodern artistic text]. *Naukovi Zapysky Natsionalnoho Universytetu "Ostrozka Akademiia"*. Seriya: Filolohichna, (36), 229–232. [in Ukrainian].
7. Babelyuk, O. (2022). *Postirony in hysterical realism discourse* Monograph PC Technology center. Language. Culture. Discourse. Edited by Roman Vasko (pp. 133–147).
8. Bertens, H. (2014). *Literary theory: The basics* (3rd ed.). Routledge.
9. Jahn, M. (2017). *Narratology: A guide to the theory of narrative*. University of Cologne.
10. Sperber, D., & Wilson, D. (1996). *Relevance: Communication and cognition* (2nd ed.). Wiley-Blackwell.
11. Tawfiq, Y. (2017). *Modernism, postmodernism, and metamodernism: A critique*. *International Journal of Language and Literature*, 5(1), (pp. 33–43).
12. Turner, L. (2011). *Metamodernist manifesto*. <http://www.metamodernism.org/>
13. Van den Akker, R., & Vermeulen, T. (2017). *Periodising the 2000s, or, the emergence of metamodernism*. In R. van den Akker, A. Gibbons, & T. Vermeulen (Eds.), *Metamodernism: Historicity, affect, and depth after postmodernism* (pp. 1–19). Rowman & Littlefield.
14. Williams, R. (2001). *The long revolution*. Broadview Press.

METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE STUDY OF POSTIRONY WITHIN THE PHILOSOPHICAL AND AESTHETIC FRAMEWORK OF THE METAMODERN TEXT

Dunieva Olena Ihorivna

Postgraduate Student at the Department of World Literature

Ivan Franko National University of Lviv

1, Universytetska str., Lviv, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-8796-1570>

olenaklymova27@gmail.com

This article examines the phenomenon of postirony as a key element of authorial style in metamodernist literary texts. The relevance of this topic arises from the transformation of aesthetic and pragmatic strategies in metamodernist literature, where postirony emerges as a central component of authorial poetics, the analysis of which necessitates a comprehensive methodological approach. The study emphasises that postirony is characterised by an "oscillation" be-

tween ironic distance and sincere reflection, thereby functioning as a cultural marker of metamodernism and acquiring the status of a defining category of the contemporary era. It is demonstrated that postirony extends beyond the artistic domain of the text, encompassing various spheres of social and humanistic knowledge and evolving into a transcultural social phenomenon. The article outlines the role of postirony within the contemporary system of values, defining it as a distinctive mode of communication in which participants in the metamodernist milieu express themselves sincerely while remaining capable of establishing common ground. The concepts of the “structure of feeling” and New Sincerity are also examined as mechanisms that ensure the emotional resonance of the artistic text and enrich the reader’s experience. Furthermore, the paper identifies the principal methodological approaches to the study of postirony in metamodernist literary texts. These include the poststructuralist approach, which facilitates the interpretation of postironic texts through reader competence and acknowledges the multiplicity of textual meanings; the narratological approach, which enables the identification of narrative polyphony and the tracing of non-linear, rhizomatic connections between characters; the pragmatic approach, which allows for the analysis of postironically marked utterances as simultaneously sincere, ironic, serious, and mocking; and the transdisciplinary approach, which integrates philosophical, literary, linguistic, and other relevant methods in order to achieve a comprehensive understanding of postirony as both a philosophical and aesthetic phenomenon. The study demonstrates that these methodological approaches enable a multi-layered analysis of postirony as a stylistic dominant in metamodernist literary texts. It is argued that only through the integration of diverse analytical perspectives and interpretative frameworks is it possible to achieve a nuanced and multifaceted understanding of the textual and extra-textual mechanisms underlying the construction of authorial postirony in the works under consideration.

Key words: metamodernism, postirony, poststructuralist approach, narratological approach, pragmatic approach, transdisciplinary approach.

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу
(CC BY 4.0)

Дата першого надходження статті до видання: 09.03.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 06.04.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 15.05.2026